

Cirkulärnr: 2001:34
Diariernr: 2001/0601
Handläggare: Ulla Gummeson
Sektion/Enhet: Skolsektionen/Kompetensa Mäklar AB
Datum: 2001-03-15
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Skolfrågor
Skolansvariga på Länsförbunden
Lärarnas Riksförbund
Läraryrkesförbundet
Sveriges Skolledarförbund
Rubrik: Kompletterande lärarutbildning
Bilagor: 1 Kommunens intresseanmälan
2 Ansökan till kompletterande lärarutbildning

Skolsektionen/Kompetens Mäklar AB

2001-03-15

Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Skolfrågor
Skolansvariga på Länsförbunden
Lärarnas Riksförbund
Läraryrket
Sveriges Skolledarförbund

Kompletterande lärarutbildning

Bakgrund

Utbildningsdepartementet, Svenska Kommunförbundet, Läraryrket, Lärarnas Riksförbund och SKOLLEDARNA (numera Sveriges Skolledarförbund) avgav i augusti 1998 en avsiktsförklaring för att stimulera läraryrkets utveckling och rekryteringen av nya lärare. En arbetsgrupp utarbetade konkreta förslag till handlingsvägar. När det gällde antagning och rekrytering till lärarutbildning har en försöksverksamhet med utvecklad samverkan mellan kommunala arbetsgivare och högskolans lärarutbildning genomförts. Den har gått under namnet SÄL – Särskild Lärarutbildning - och har nu ca 200 studerande. Utbildningen till lärare kombineras med anställning och tjänstgöring som lärare under utbildningstiden.

Regeringens uppdrag till Skolverket

Utifrån erfarenheter av SÄL-projektet har regeringen beslutat om en fortsatt satsning på kompletterande lärarutbildning (KUT) med liknande modell som i SÄL. Regeringen har gett Skolverket i uppdrag (U2000/4509/S) att, för kommunernas räkning, upphandla lärarutbildning med utbildningsstart under 2001. Utbildningen skall genomföras i samarbete med ett flertal högskolor och med de kommuner som önskar delta. Den vänder sig till personer med tidigare akademiska studier och skall, på samma sätt som SÄL-utbildningen, leda till en fullständig lärarexamen.

Syftet

Utbildningssatsningen är motiverad av lärarbristen som redan är påtaglig i vissa kommuner och som förväntas i många andra kommuner. De utbildningar som kan komma ifråga skall grundas på de behov som deltagande kommuner har. Satsningen skall ses som ett komplement till den ordinarie lärarutbildningen, eftersom kravet är att de studerande redan har relativt många högskolepoäng. Denna satsning skall således ses som en av flera olika vägar till läraryrket. Syftet är både att behålla nu verksamma lärare och att stimulera nya grupper att utbilda sig till lärare. Tanken är att bygga på den utbildning och kompetens som redan finns hos högskoleutbildade grupper i samhället och komplettera till fullständiga lärarexamina.

Högskoleutbildade som vill komplettera till lärarexamen har möjlighet att söka!

De sökande skall ha utbildning från tidigare akademiska studier i sådan omfattning att det krävs högst 60 högskolepoäng för att uppnå lärarexamen. Det innebär t ex att man i stort bör ha ämnesteorier med minst 120 p (avslutade kurser) mot skolämnen för att nå lärarexamen i grundskolans senare år eller gymnasieskolan (allmänna ämnen).

För att antas till KUT skall de sökande under studietiden ha en anställning och tjänstgöring som lärare på minst halvtid. Aktuella grupper kan vara:

- Vikarierande lärare som inte har lärarexamen
- Personer med ofullständig lärarutbildning
- Förskollärare, fritidspedagoger som vill vidareutbilda sig (breddning)
- Akademiker som rekryteras utanför skolan och som vill utbilda sig till lärare
- Akademiker med utländsk examen
- Lärare som vill bredda sin utbildning

Vilka kurser/utbildningar kommer att ges inom KUT?

Utgångspunkten för vilka kurser och utbildningar som kommer att anordnas är kommunernas samlade behov. Den här formen av lärarutbildning skall ha ett stort inslag av individanpassning. Detta för att varje studerande skall kunna komplettera sin befintliga utbildning fram till lärarexamen. Prioriteringar av vilka kurser/utbildningar som skall genomföras kommer att behöva göras. Utbildningarna startar med vissa inriktningar/utbud under hösten och utvidgas sedan successivt. Exempel på kursutbud:

- Praktisk pedagogisk utbildning (PPU) 40 poäng (enligt gamla examensordningen)
- Allmänna utbildningsområdet 60 poäng (enligt nya examensordningen)
- Ämneskurser som t ex Engelska, Svenska 2, Matematik, Teknik

Studierna skall till största delen ske på distans.

Genomförandet

Studierna skall bedrivas på halvfart och de studerande skall samtidigt ha minst halvtidstjänst som lärare i en kommun. Anställningen ger praktik (har motsvarat 15p PPU i SÄL) och varje studerande skall ha en mentor som stöd under studietiden. Utbildningen skall leda fram till fullständig eller breddad lärarexamen. Studierna bedrivs på halvfart under högst 3 år, vilket motsvarar ca 60 högskolepoäng. Ansöknings- och antagningsprocessen sker i samverkan mellan högskolorna, Skolverket och Kommunförbundet via dess företag Kompetensa. Antal platser är ca 300.

Parter i genomförandet

Arbetet sker i nära samverkan mellan ett antal högskolor, deltagande kommuner, Skolverket och Högskoleverket.

Universiteten i Göteborg, Karlstad, Umeå, Malmö högskola och Lärarhögskolan i Stockholm samt andra högskolor med lärarutbildning kommer att medverka i genomförandet.

Svenska Kommunförbundets roll

Kompetensa Mäklar AB är det företag inom Förenade Kommunföretag som fått Kommunförbundets uppdrag att handha och genomföra utbildningsprojektet. Kompetensa är kommunernas företrädare och samordnare gentemot de högskolor som kommer att genomföra lärarutbildningarna och gentemot Skolverket. I den samordningsrollen samarbetar Kompetensa med skolsektionen på Svenska Kommunförbundet.

Högskolornas roll och ansvar

- Högskolan ansvarar för prövning av ansökningarna, tillgodoräknande av tidigare utbildning, antagning, genomförande av utbildningen samt examinationen.
- Högskolan svarar för utbildning av mentorer som skall stödja de studerande i de arbetsplatsförlagda delarna av studierna.

Kommunernas roll

- ◆ Kommunerna inventerar och analyserar behovet av lärare för de kommande 5-10 åren. Utifrån denna analys föreslår kommunen lämpliga och intresserade personer att söka utbildning. Kommunen säkerställer att varje deltagare är lämplig att delta i projektet i syfte att bli lärare.
- ◆ De personer som rekryterats på detta sätt, och antagits till utbildningen (högskolan beslutar om antagning till utbildningen och examination), erbjuds anställning i kommunen.
- ◆ Utbildningen bedrivs på halvtid under högst tre år. Studierna kombineras med en anställning och lärartjänstgöring på halvtid i kommunen under utbildningstiden.

- ◆ Ansvarig kommunal styrelse/nämnd skall fatta beslut om deltagandet.
- ◆ Beslutet skall vara väl förankrat i de skolor där de studerande anställs/är anställda. De studerande skall ingå i skolans normala arbetsorganisation och delta i konferenser, arbetslag/lärlag, utvecklingsgrupper etc.
- ◆ Kommunerna ansvarar för att utse erfarna och intresserade personer som kan vara mentorer och som vill utbilda sig för denna funktion. Kommunen ansvarar för att alla studerande som antas till KUT får en mentor under utbildningstiden och att den skolförlagda delen av utbildningen är av hög kvalitet.
- ◆ De studerande skall ha tillgång till teknisk utrustning som möjliggör studier på distans.
- ◆ Kommunernas kontaktpersoner (en per kommun om inte annat överenskommes) skall vid behov delta i olika möten och konferenser för planering, uppföljning, erfarenhetsutbyte och utvärdering. Kostnader för resor och logi i samband med möten och konferenser svarar varje kommun för.

Erfarenheter från SÄL-projektet

- ◆ Tjänstgöringens omfattning är väsentlig för de studerandes möjlighet att genomföra studierna. Av erfarenhet från SÄL-projektet vet vi att studerande som arbetat full tjänst eller nästan full tjänst parallellt med halvtidsstudier har haft svårigheter att genomföra studierna. Många studerande har tvingats avbryta sina studier med anledning av detta. Projektet bygger på halvtid lärartjänstgöring och halvtidsstudier så att de studerande får en rimlig arbets- och studiesituation under dessa 2-3 år.
- ◆ Ekonomiska förutsättningar för de studerande
  - För tjänstgöringen som lärare utgår lön från kommunen
  - I övrigt finns inget centralt reglerat om lön under studietiden
  - Med nuvarande studiemedelssystem kan de studerande inte få studielån.
  - Ersättningsfrågan bör kommunen och den enskilde individen lösa i ett tidigt skede, för att undvika avhopp från studierna av den orsaken.

I SÄL-projektet har många kommuner bidragit till de studerande med viss ersättning t ex arbetat halvtid och fått lön motsvarande en högre tjänstgöringsgrad samt ersättning för resor och litteratur. I dessa kommuner har ersättningsfrågan setts som en del av det strategiska personalförstärkningsarbetet.

Observera Förordningen (2001:36) om statsbidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem, utfärdad 2001-02-08.

Intresseanmälan från kommunen och ansökan från enskilda individer

Alla kommuner erbjuds inkomma med *intresseanmälan* om deltagande i projektet på bifogade blankett (bilaga 1).

Kommunen rekryterar lämpliga personer till den kompletterande lärarutbildningen. En *individuell ansökningsblankett* (bilaga 2) skall fyllas i för varje person, med uppgifter om utbildning, arbetslivs-/yrkeserfarenhet, önskad inriktning för utbildningen samt anställningsuppgifter. Kopior av intyg och betyg skall bifogas. Sökande med utländsk högskoleutbildning skall även bifoga en värdering från Högskoleverket. Observera att de aktuella personerna skall genom den kompletterande lärarutbildningen på högst 60 poäng kunna avlägga lärarexamen.

Ansökningarna skickas till Svenska Kommunförbundet, Kompetensa Mäklar AB, 118 82 Stockholm. Ansökningarna skall vara Kompetensa tillhanda senast den 17 april 2001.

Kontaktpersoner

Skolverket (övergripande frågor om projektet)

Erik Lindskog, tel 08-723 33 56, erik.lindskog@skolverket.se

Svenska Kommunförbundet /Kompetensa (frågor om intresseanmälan, ansökningar, kommunernas roll)

Ulla Gummesson, tel 08-452 75 09, ulla.gummesson@svekom.se

Högskoleverket

Jean Pierre Zune, tel 08-563 08 781, jean-pierre.zune@hsv.se

Information – möjligheter för utländska lärare att få behörighetsbevis genom introduktionsperiod under handledning

En ny kategori lärare som är behöriga att anställas i den svenska skolan utan tidsbegränsning har sedan den 1 juli 2000 fått behörighetsbevis av Högskoleverket.

Dessa lärare har

- en utländsk lärarutbildning
- yrkeserfarenhet (ca 2 år, men oftast betydligt mer)
- kunskaper i svenska (motsvarande kraven för behörighet för högskolestudier)

Högskoleverket har hittills utfärdat ca 140 behörighetsbevis för personer som uppfyller dessa krav. Dessa lärare har därmed samma rätt att få ett tillsvidare-

reförordnande som personer med en svensk lärarutbildning och en svensk lärarexamen.

Introduktionsperiod

Högskoleverket kan också ge personer som har en utländsk lärarutbildning men som saknar erfarenhet av den svenska skolan anvisning om att genomgå en introduktionsperiod på minst två terminer under handledning. Högskoleverket kan därefter, om lärarens arbete godkänts av mentorn och skolledningen, utfärda ett behörighetsbevis.

Kommunerna bör uppmärksammas på denna möjlighet att ta emot dessa lärare. Åtagandet innebär bl a att en mentor utses som kan följa dem i deras arbete och sedan avge ett slutligt omdöme, som den sökande kan skicka in till högskoleverket.

För närmare upplysning vänd er till Högskoleverket, hemsida;
www.hsv.se/verksamhet/internationellt/lararbehorighet.html

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Skolsektionen

Louise Fernstedt
Sektionschef

Guy Mahlviker
Kompetensa Mäklar AB

Bilagor

- 1 Kommunens intresseanmälan
- 2 Ansökan till kompletterande lärarutbildning